

**KRAJSKÉ KOLO OLYMPIÁDY
ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY (2018)
kategória A**

**PRVÁ ČASŤ – PÍSOMNÁ
Test**

Čas na vypracovanie testu: 30 minút

Ukážka 1 (upravená pre potreby testu)

*Galovič má len niekoľko šedin na sluchách. Jeho lebka je holá. **Hranatá.***

Aj jeho postava je hranatá.

Aj jeho tvár.

Aj jeho myšlienky sú hranaté. Aj jeho prednes. Galovič je stále rovnako hranatý.

Aj jeho prejav je hranatý. Galovič nevie dobre čítať. Zle prízvukuje, vety, napísané v spisovnom jazyku, mrzačí dialektom, dvíha hlas a klesá ním na nesprávnych miestach, niektoré slová, najmä cudzie výrazy, komolí. Frank už dávno posmešne volá Galoviča súdruh Vitman. Najmenej desaťkrát ho počul vysloviť Vitmanská ľudová republika.

Galovičove prejavy sú stále rovnaké. Fádne, suché, frázovité. Zrejme mu ich už roky píše ten istý človek. Frank nevie kto, ale nijaký lúmen to nie je.

Galovič vždy mobilizuje. Aj tu bude mobilizovať.

Filmová kamera bzučí. Reflektory svietia naplno. Frank cvaká obrázok za obrázkom. Oko televíznej snímacky sa upiera na Galoviča. (...)

Ten mŕtvy mal kedysi veľkú príležitosť. Galovičova pozícia bola vtedy silne otrasená. Verejná, i keď nevyslovená, mienka bola silne proti nemu. Tí, čo sa ho báli, trochu zdvihli hlavu. Kolovali o ňom nevkusné anekdoty a nepekne klebety. Eudia si povrávali, že nemôže celú noc spať, ak nedal cez deň nikoho zatknúť. To bolo prehnané. Verejná mienka vždy preháňa, zveličuje.

MŇAČKO, L. Ako chutí moc. Bratislava : Slovenský spisovateľ, 1968, s. 210, 211.

1. Uveďte počet viet a počet polovetných konštrukcií nachádzajúcich sa v nasledujúcom súvetí.
Zle prízvukuje, vety, napísané v spisovnom jazyku, mrzačí dialektom, dvíha hlas a klesá s ním na nesprávnych miestach, niektoré slová, najmä cudzie výrazy, komolí.

počet viet:.....

počet polovetných konštrukcií:.....

2. Vypíšte z ukážky 1 vetu, v ktorej autor prvýkrát podáva vnútornú charakteristiku Galoviča.

.....

OLYMPIÁDA ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY

3. Na základe informácií z ukážky 1 pomenujte druh rečníckeho prejavu, na ktorý sa chystá Galovič.
.....
4. Napíšte názvy dvoch jazykovedných disciplín, ktoré podľa ukážky 1 Galovič neovláda, a preto devaluje/mrzačí svoje prejavy.
.....
5. Vypíšte slabiku, na ktorej je v slove *komolí* hlavný prízvuk.
.....
6. Vypíšte z ukážky 1 názov slohového útvaru/žánru krátkej epiky s prevládajúcim rozprávacím slohovým postupom.
.....
7. Pri akej príležitosti podľa ukážky 1 prednesie Galovič svoj prejav?
.....
8. Vypíšte z ukážky 1 najzávažnejší dôvod, pre ktorý sa narúša komunikačná funkcia jazyka v Galovičových prejavoch.
.....
9. Pomenujte umelecký prostriedok nachádzajúci sa vo vete *Verejná, i keď nevyslovená, mienka bola silne proti nemu*.
.....
10. Vypíšte vedľajšiu vetu z nasledujúceho súvetia.
Tí, čo sa ho báli, trochu zdvihli hlavu.
.....
11. Zvýraznené slovo v prvom riadku ukážky 1 je
- A. osamostatnený vetný člen.
 - B. pripojený vetný člen.
 - C. vytýčený vetný člen.
 - D. polovetná konštrukcia.
12. Pomenujte druh hlásky, ktorú Frank počul Galoviča opakovane skomoliť v slove, po ktorom mu dal prezývku.
.....
13. Vypíšte z ukážky 1 ironicky myslené pomenovanie človeka, ktorý vyniká bystrosťou.
.....

Ukážka 2 (upravená pre potreby testu)

GOLDEN AGE FESTIVAL

*GOLDEN AGE FESTIVAL je jediný slovenský festival **ranného/raného** jazzu. Zameraný je na hudbu **20-tych až 40-tych / 20. až 40.** rokov minulého storočia, od ragtimu cez hot jazz, New Orleans' style alebo u nás známejší pojem dixieland, až po energický swing či boogie-woogie.*

„Štvrtý ročník sme sa rozhodli poňať ako ohliadnutie sa za jazykovou rôznorodosťou v Bratislave v období prvej polovice minulého storočia. Vtedy sa v Bratislave rozprávalo štyrmi jazykmi: slovenčinou, češtinou, maďarčinou a nemčinou. Preto sme sa rozhodli poslucháčom ponúknuť okrem tradičných dobových šlágrův z kolísky jazzu – Ameriky aj kompletne „prešporské jazykové menu“. Každý band zahrá okrem amerických hot jazzových či swingových skladieb aj svoje národné swingové šlágre rokov 1920 – 1949,“ povedala o festivale hudobníčka a organizátorka hudobných podujatí Janka Dekánková.

*Tohtoročný festival je po **prvýkrát/prvý krát** dvojdnový (23. a 24. september 2017) a každý večer odznejú vo V-klube dva koncerty, ktoré sa začínajú o **19:00/19.00** h. Po každom koncerte nasleduje už tradičná a veľmi obľúbená jam-session všetkých účinkujúcich.*

V tomto ročníku sa môžete tešiť napríklad na:

BOHÉM RAGTIME JAZZ BAND – jeden z najlepších hot jazzových bandův v Maďarsku. Osemčlenný jazz band hrá na 20 hudobných nástrojův. Hovorí o sebe, že hrajú toľko žánrov, koľko majú nástrojův. BRJB účinkoval na najvýznamnejších festivaloch v Európe a Severnej Amerike. Ich repertoár z obdobia rokov 1910 – 1930 je popretkávaný humorom a dokonca pri hraní občas aj tancujú. Pripravte sa na skutočnú hot jazzovú smršť.

Informačný magazín o Bratislave in.ba, ročník 9, september 2017, s. 25. ISSN 2453-7780.

14. Zo zvýraznených dvojíc slov v ukážke 2 vypíšte jazykovo správny variant.

.....

15. Napíšte po jednom synonyme k podčiarknutým cudzím slovám.

.....

16. Napíšte slovo s cudzou predponou, ktorou by ste vyjadrili jazykovú rôznorodosť v starej Bratislave.

.....

17. Zaraďte ukážku 2 k jazykovému štýlu.

.....

18. Ktorý z jazykov uvedených v ukážke 2 nepatrí do indoeurópskej jazykovej skupiny?

.....

OLYMPIÁDA ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY

19. Vypíšte z druhého odseku ukážky 2 jednu metaforu.

.....

20. V ktorom roku bol podľa ukážky 2 festival Golden Age založený?

.....

21. Pomenujte všetky interpunkčné znamienka, ktoré sa nachádzajú v prvom odseku ukážky 2.

.....

22. Ktoré z nasledujúcich tvrdení vyplýva z ukážky 2?

- A. Podujatie Golden Age Festival je tradičná dvojdňová hudobná prehliadka.
- B. Na podujatí Golden Age Festival odznejú skladby z 19. storočia.
- C. Pozvaní americkí hudobníci budú na Golden Age Festival prezentovať swing.
- D. Na Golden Age Festival budú účinkovať aj maďarskí interpreti.

23. Z posledného odseku ukážky 2 vypíšte slovo so slabikotvornou spoluhláskou.

.....

24. Vypíšte z ukážky 2 jednu skratku a jednu značku.

.....

25. Vytvorte zo všetkých nasledujúcich hlások jedno slovo.

a – u – o – h – d – b – í – n – ě – k

.....

PRVÁ ČASŤ – PÍSOMNÁ
Tvorba textu

Čas na tvorbu textu: 30 minút

Napíšte reklamu do časopisu na kultúrne podujatie organizované v blízkosti Vášho bydliska. (Rozsah: cca polovica strany s formátom A4)

DRUHÁ ČASŤ – ÚSTNA
Tvorba rečníckeho prejavu

Treba hudobný repertoár v médiách určovať zákonom?

(Diskusný príspevok k zákonu o vysielaní a retransmisii, podľa ktorého musia slovenské pesničky v komerčných rádiách tvoriť minimálne 25 % a v rádiách RTVS 35 % všetkých odvysielaných skladieb za kalendárny mesiac. Rozsah: cca 5 minút)

Autori: PhDr. Alena Polakovičová, PhDr. Katarína Hincová, PhD.

Recenzenti: PhDr. Adelaida Mezeiová, Mgr. Alžbeta Palacková

Redakčná úprava: Mgr. Alžbeta Palacková

Slovenská komisia Olympiády zo slovenského jazyka a literatúry

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, Bratislava 2018